

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de
Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Quæstio I. An omnia Sacramenta novæ Legis conferant gratiam ex opere
operato?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

DISPUTATIO QUARTA.

De Effectu Sacramentorum novae Legis.

QUESTIO I.

An omnia Sacramenta novae Legis conferant gratiam ex opere operato?

HÆRETICI recentiores etsi verbosius Sacramenta extollant, unanimiter tamen deprimunt in eo quod existunt non causare gratiam, sed tantum instar concionis excitare in suscipientibus fidem per quam justificentur. Pessimam quoque fide traducunt Catholicos, quasi doceant Sacramenta esse causas totales & principales gratiae, illisque externis symbolis Deum vices suas justificandi resignasse; ut videre est apud Calvinum l. 4. Inst. c. 14 §. 17. Nullus enim Catholicorum umquam dubitavit, quin Deus tamquam causa principalis virtute sibi propria & intrinseca nostram fructificationem interius operetur; etsi secundum Catholicos externis symbolis sive signis sensibilibus tamquam instrumentis ad animas rite dispositas sanctificandas uti non dedignetur; prout ex doctrina Concilii Tridentini, sess. 6. c. 7. & omnium Catholicorum libris satis abunde constat.

Ex iisdem etiam luce clarius est, Catholicos non ita vim causandi gratiam sanctificantem Sacramentis tribuere, quin exigant in adultis certas dispositiones per fidem aliove agnus: quamvis doceant hos requiri tamquam dispositiones, non tamquam causas gratiae Sacramentalis. Etsi interim etiam istis dispositionibus tamquam operibus bonis & meritoriis sua correspondeat gratia, quando is qui Sacramentum suscipit jam antea est justus & filius Dei. Unde patet Hæreticorum impudentia, qui calumniantur Catholicos, quasi docendo Sacramenta causare gratiam ex opere operato velint hanc loquendi formulam excludere fidem, poenitentiam, similesque dispositiones.

Hanc itaque locutionem significant Catholicos Sacramenta causare gratiam vi actionis ad hoc à Christo instituta, non autem ex justitia aut meritis ministri vel etiam suscipientis. Unde gratia datur ex opere operato, quando praecise datur propter opus factum juxta Christi institutionem. Datur autem ex opere operantis, quando conferatur propter actionem quatenus est laudabilis & honesta, ac proficiscitur ex gratia seu principio supernaturali. Neque hic loquendi modus est novum Scholasticorum figmentum, uti fingit Calvinus: cum ante qua-

dringentos annos Innocentius III. (qui subit Pontificatum Anno 1197.) l. 3. de mysteriis Missae expressis terminis docuerit Sacramenta conferre gratiam ex opere operato; quod iisdem terminis definivit Trid. sess. 7. can. 8. Et re ipsa coincidit cum locutionibus Scripturae & Patrum tribuentium Sacramentis vim justificandi, praesertim etiam quoad parvulos, quibus non competit opus operantis. Audi S. Augustinum l. 4. contra Crescon. c. 16. dicentem, non eorum meritis à quibus ministratur, nec eorum quibus ministratur consistere Baptismum, sed propria sanctitate atque veritate propter eum à quo institutus est. Et l. 1. de peccat. merit. & remiss. c. 19. ubi docet etiam parvulos esse poenitentes, & fideles, & totum hoc fieri vi Sacramenti & divinae gratiae. Similiter quod sint fideles, eis acquiri per virtutem Sacramenti docet infra cap. 33. His praemissis

DICO I. Sacramenta novae Legis sunt causae instrumentales gratiae ex opere operato. Est de fide. Probatum I. ex Scriptura Joan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Ad Ephes. 5. Mundans eam, Ecclesiam, lavacro operato aqua in verbo. Ad Titum 3. Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis. Act. 2. Baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum. Et c. 22. refert Paulus Ananiam sibi dixisse: Baptizare, & abluere peccata tua. Ubi non solum exprimitur necessitas seu praecipuum Baptismi, sed etiam vis regenerandi, abluendi, remittendi peccata aperte ipsi Baptismo tribuitur. Similiter alibi aliis Sacramentis Scriptura vim sanctificandi, sive gratiam conferendi tribuit; ut Confirmationi Act. 8. & 19. ubi per impositionem manuum datus legitur Spiritus sanctus. Eucharistiae Joan. 6. Qui manducat hunc panem &c. vivet in aeternum. Et Matth. 26. aliisque locis, ex quibus probatur Christum esse realiter in Sacramento. Sacramento Absolutionis seu Poenitentiae Joan. 20. Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis &c. Sacramento Ordinis ibidem, nec non 1. ad Timoth. 4. & 2. Timoth. 1. Extremæ Unctioni Jac. 5. De matrimonio etsi non haberetur ex Scriptura, immo etsi de nullo Sacramento, sufficere deberet definitio & sensus Ecclesiae, quam Scriptura commendat. De his tamen infra suo loco.

Nec dici potest, Baptismo v. g. tribui salvificationem quatenus excitat objective fidem salvificantem. Nam praeterquam quod hoc sit contortum, & contra sensum Patrum; quodque non habeat locum

Qui modum loquendi valde antiquus est, in re idem cum locutione Scripturae & Patrum.

Fides docet omnia novae Legis Sacramenta ex opere causare gratiam. Patet ex Scriptura.

Effugium Hæreticorum pracluditur.

1. Hæretici... 2. Non ex... 3. Quod sit...

in parvulis; quod insuper id potius præstet concio seu Catechesis prævia: contra facit, quod Scriptura supponat fidem jam excitatam in iis, quos ad baptismum invitat, immo illam in adultis prærequirit, juxta illud Philippi Diaconi ad Eunuchum *Act. 8. Si credis ex toto corde, licet.* Pugnans quoque secum; quando quidem Sacramenta apprehensæ: quomodo ergo excitat Baptismus v. g. fidem qua justitia apprehenditur, quæ (ut censent) jam apprehensa supponitur? Perinde igitur Baptismus esset signum salvificans, sicut v. g. motus linguæ (qui est signum vitæ adeptæ) est signum causativum vitæ acquirendæ; quod utique absurdè diceretur.

6. *Accedunt Concilia,*

Probatur II. ex Conciliis, *Constantinopolitano I. in Symbolo fidei: Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Milevitano can. 2. Parvuli ideo in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundeant, quod generatione traxerunt. Aransicano II. can. 13. & 25. Lateranensi sub Innocentio III. Denique de omnibus his definitur id Florentinum sess. ult. & Trid. sup. can. 6.*

7. *Et clara Patrum testimonia.*

Probatur III. ex Patribus docentibus in veteribus Sacramentis tantum fuisse umbram sanctitatis, in nostris autem veritatem: item illa solum promississe vel præfigurasse salutem, nostra autem eam continere & dare, eorumque vim inenarrabiliter valere plurimum ut loquitur *Aug. 1. 19. contra Faustum cap. 11. Esse virtute majora, utilitate meliora, ut ait sup. cap. 13. Præclara veterum Patrum tam Græcorum, ut Origenis, Basilii, Cyrilli, Chrysostomi, quam Latinorum, ut Tertulliani, Sylvestri, Ambrosii, Augustini, Leonis, & aliorum testimonia vide apud Bellarminum lib. 2. de Sacram. cap. 6. & 7.*

8. *Mendacium Melanchionis de regio in.*

Ex quibus manifestè cuius apparebit mendacissima præsumptio *Philippi Melanchion. Apolog. artic. 13. dicentis: Neque ulla litera ex veteribus Scripioribus præferri potest, quæ patrocinetur in hac re Scholasticis. Quid enim clariùs, quàm illud Optati Milevitani lib. 5. contra Parmenianum: Baptisma Christianorum Trinitate consecutum confert gratiam; si repetatur, facit vitæ iacturam. Quid clariùs, quàm illud Nysseni l. de Baptismo in princip. Baptisma peccatorum expiatio est, remissio delictorum, renovatio & regenerationis causa &c. Et infra interroganti quæratione aqua regeneret, respondeat: Ostende mihi modum narivatis quæ sit secundum carnem. Dices fortasse: Semen causa hominis effectrix est. Audi igitur contra à nobis, quid aqua quæ benedicatur, purgat & illuminat hominem.*

8. *Responso hy. orthodoxa Calvini rejiciunt.*

Ad has itaque & similes auctoritates id solum habet Calvinus quod respondeat, nempe Patres fuisse hyperbolicè locutos. Quæ tamen responso merito tanquam monstruosa & hyperbolica rejicitur contra tam clarum & tam conformem tot Sanctorum & Doctorum virorum, etiam cum

dogmaticè agunt & doctrinam in Ecclesia tenendam tradunt, ita loquentium sermonem in re maximi momenti, & ad primaria Religionis fundamenta pertinente: in qua si omnes Patres (quorum nullus nisi serium sermonem & sensum in præsentem spirat) fuerint hyperbolici, quid tandem certi de eorum mente ex scriptis eorumdem confici poterit? quomodo tota Ecclesia, in qua constans illa Patrum doctrina usque ad hæc tempora perseveravit, fuit immunis ab errore in gravissimo religionis puncto?

Nec melior est alia responsio, quod scilicet Patres hanc vim tribuant Sacramentis mediante fide quam excitant: nam ne unus quidem ex omnibus id insinuat, sed verba inspecta longè aliud sonant. Aliud quoque, & quid specialius tribuunt novis Sacramentis, quod non competat veteribus Sacramentis aut concionibus; quibus non minus perfectè competit excitare fidem. Adde ea, quæ in refutatione responsionis Hæreticorum ad Scripturas dicta sunt n. 5.

Probatur IV. ex absurdis: quia ex dogmate Hæreticorum sequitur primò, Sacramenta non amplius valere, quàm prædicationem Evangelicam, aliave signa externa, quibus æquè vel perfectius fides in animis audientium excitatur. Secundò Baptismus Christi non esse efficacem Baptismo Joannis; cum hic æquè possit excitare fidem: quod tamen est contra illud ipsius Joannis *Matth. 3. Ego quidem baptizo vos in aqua in penitentiam qui post me venturus est fortior me est, ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igni.* Tertio vetera Sacramenta fuisse æquè efficacia, ac sunt nova, contra Apostolum & omnes Patres. Quarto infantes non recipere baptismum: cum in iis nequeat excitari fides. Quinto Baptismus non posse conferri, nisi idiomate suscipienti cognito; cujus tamen oppositum supponunt ipsi Hæretici. Denique eodem modo prodesse Sacramenta audita, lecta, meditata, sicut opere exercita, & æquè prodesse iis qui adsunt, ac iis qui ea suscipiunt: cum utroque modo, & in utroque eandem excitent fidem.

Fundamenta Hæreticorum nullius sunt momenti. Nam quod obijciunt de fide justificante, involvum est: cum fides ipsorum specialis potius inquinet; fides autem Christiana justificet adultos tanquam inieciunt & fundamentum, non exclusis aliis dispositionibus timoris & penitentia, neque etiam Sacramentis, veluti instrumentariis justitiæ causis, quæ Scriptura alibi satis exprimit. Secundò obijciunt Abrahamum fuisse justificatum ex fide, non ex circumcissione, quæ solum ei erat signum justitiæ acceptæ; adeoque nec Christianos justificari per Baptismus. Quæ consequentia? Tertio obijciunt illud *1. Petri 3. Ovis anima salva facta*

facta sunt per aquam, quod & vos nunc similis forma salvos facit baptisma, non carnis dispositio sordium, sed conscientia bona interrogatio in Deum per resurrectionem Jesu Christi. Resp. ibi potius contineri clarum, quod baptisma salvos seu justos faciat; quæ quidem salus non fit formaliter depositio sordium carnis, sed interrogatio sive contestatio bonæ conscientia, seu (ut habet Græcus) stipulatio apud Deum, proveniens ex Spiritu sancto testimonium reddente conscientia nostræ, quod simus filii Dei. Vel (ut explicat Estius & Alii) tribuit Apostolus salivationem Baptismo non quatenus est dispositio sordium, sed quatenus in adultis (quos alloquitur) accedit simul bona dispositio, seu interrogatio & contestatio bonæ conscientia, ut proinde S. Petrus alludat interrogationem & stipulationem in Baptismo fieri solitam, dum à baptizando petitur, an credat, an fatanæ abrenuntiet &c.

Obijciunt IV. quod Patres interdum significant ministrum præbere aquam exterius, Deum autem esse, qui invisibilem gratiam præbet. Resp. illos non excludere concursum Sacramenti aut humani ministerii, sed solum primariam causalitatem Deo adscribere.

Obijciunt denique, quod per hoc avocentur homines à Christo ejusque passione. Resp. potius allici ad amorem & gratitudinem Christi passi, utpote ex cujus meritis in Sacramento applicatis omnis gratia & donum salutare provenit.

11. DICO II. Non omnia Sacramenta per se & ex primaria sua institutione conferunt primam gratiam, scilicet habitualem; à peccato justificantem, sed aliqua tantum secundam seu gratia habitualis augmentum per se: etsi per accidens & ex secundaria institutione possint etiam conferre primam gratiam. Conclusio quoad primam partem est certa apud omnes. Et patet ex eo, quod ob hoc Catholici Scriptores distinguant Sacramenta mortuorum & Sacramenta vivorum, quod hæc debeant suscipi in statu gratia, adeoque tantum causent gratia augmentum per se loquendo; ista autem possint suscipi etiam extra statum gratia, dum tamen ad illum vi Sacramenti obtinendum sint dispositi. Et inter Sacramenta quidem mortuorum statunt solum Baptismum & Pœnitentiam; de quibus quoque aperte Scriptura docet, quod sint instituta in remissionem peccatorum: inter Sacramenta autem vivorum quinque reliqua, præsertim Eucharistiam: de quibus ex praxi & sensu Ecclesie constat, debere ea suscipi ab existentibus in statu gratia; & signanter de Eucharistia tradit *Trid. sess. 13. c. 7. can. 11.* Quod etiam *can. 5. definit præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistia non esse remissionem peccatorum.* Et *sess. 7. in præmio* ob hoc signanter de Sacramento dixit: *Merincx Sum. Theol. Pars IV.*

Per que omnis vera justitia vel incipit, vel capta augetur, vel amissa reparatur. Et antea Florentinum in Decreto soli Baptismo & Pœnitentia pro effectu tribuit remissionem peccatorum; at aliis non item, sed signanter Confirmationi, Eucharistia & Ordini gratia augmentum.

Secunda pars, quod scilicet per accidens Sacramenta vivorum causent primam gratiam, locum habet in casu, quo suscipiens revera tantum attritus, bonâ fide putat se esse in statu gratia, eò quod invincibiliter putet se non mortaliter peccasse, vel esse absolutum, vel saltem esse perfecte contritum. Hanc partem (quæ non est certa, nec ut talis à nobis afferitur) docet D. Thomas, Richardus, Scotus, loquentes in specie de Eucharistia, & alii ferè communiter, etiam Recentiores, contra Vasquez d. 205. c. 4. & Lugo d. 12. de Eucharistia sess. 1. similiter loquentes in specie de Eucharistia, & quosdam alios, qui pro se allegant D. Bonaventuram 4. dist. 12. part. 2. art. 1. quaest. 2. in corp. ubi tamen potius facit communi sententia: nam ibi de Eucharistia tantum dicit: *Non limitamus largitatem Dei, quin in hoc Sacramento possit, & aliquando faciat (supple, in bona fide accedente cum attritione) remissionem omnis culpa. Sed secundum forum commune (id est per se & regulariter) & principalem rationem institutionis Sacramenti (scilicet per se & primaria) dicendum, quod istud Sacramentum datum est in cibum illis, qui sunt de corpore Christi, & omnes tales habent charitatem, ideo effectum habet in suis justis.* Magis facit *dist. 9. a. 2. q. 3. in corp.* alteri sententia; tamen ibi non exprimit se loqui etiam de iis, qui sunt verè attriti, adeoque ut consonet cum iis quæ habet d. 12. explicatur rectè de iis qui putant se dispositos, & verè non sunt, ne quidem attriti.

Suadetur recepta doctrina: quia etsi omnis Sacramentorum vis sit ab institutione, & Sacramenta vivorum principaliter sint instituta, ut gratiam auferant, ideoque vetuerit Christus ea suscipi à conscio peccati mortalis non remissi; non sic tamen, quin si suscipiens bonâ fide procedat, adeoque suscipiendo non peccet, possit per illa etiam recipere primam gratiam, eò quod tunc non ponat obicem novum, & antiquus sit per attritionem retractatus. Sicut Sacramenta mortuorum non sic sunt instituta ad conferendam primam gratiam, quin etiam hæc supposita conferre queant secundam seu gratia augmentum. Similiter ergo & reliqua causare possunt per accidens primam; ut proinde quod non causent hanc per se, non sit defectu virtutis, sed propter obligationem suscipiendi in statu gratia; cujus consequenter defectu nascitur per se novus obex peccati mortalis.

Nec dicas antiquum obicem peccati non

12. Recepta tamen doctrina etiam Sacramentis vivorum interdum primam gratiam per accidens causandam adscribit.

13. Quia sub deur.

fatis tolli per attritionem quoad Sacramenta vivorum: quamvis enim Christus voluisset ita instituere, contrarium tamen factis constat ex communi sensu Theologorum, qui factis unanimiter à tot annorum centuriis id docuerunt; quod signum valde probabile est traditionis & institutionis divinæ.

14.
Confirmatur.

Hoc ipsum quoque Varii confirmant ex Patribus, qui Eucharistiæ manducatæ tribuunt vivificationem peccatoris; non quidem tamquam effectum præcipuum & per se (id enim foret hæreticum) sed tamquam secundarium & per accidens. Eosque loqui de Eucharistia, non quæ sacrificium est, sed quæ Sacramentum, profequitur *Arriaga d. 16. sect. 1. subsect. 2.* Et ob hoc videri posset *Trid. sess. 13. can. 5.* signanter definitivè remissionem peccatorum non esse effectum Eucharistiæ, cautè addendo, præcipuum. Præterea saltem Extremam Unctionem (quæ tamen est Sacramentum vivorum) esse institutam secundariò in remissionem peccatorum, fateatur ipse *Lugo disput. 9. de Sacram. in genere sect. 1. n. 7.* Et factis colligitur ex *Jacobi 5. Et si in peccatis sit, remittentur ei.* Et *Trid. sess. 14. c. 2.* dicente: *Delicta, si qua sunt adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit.* Ut proinde generalis ratio Sacramenti vivorum non involvat, ipsum nunquam operari primam gratiam, sed per se à vivis debere suscipi.

A cibo corporali non rectè arguitur Eucharisticum nunquam dare primam vitam.

Nec refert, quòd cibus corporalis nullo casu det vitam mortuo corporaliter: nam neque à morte perenniter præservat; cum tamen cibus Eucharisticus manducanti præstet, ut non moriatur in æternum. Similiter ergo potest primitus vitam spiritualemente donare, secundariò scilicet & per accidens; etsi ad instar cibi corporalis principaliter viventem nutriat & confortet. Similitudo ergo cibi hujus cælestis cum corporali non debet esse per omnia.

15.
Omnia Sacramenta conferro gratias actuales tempore opportuno est certum ex communi consensu Concilio Tridentino.

DICO III. Præter gratiam habitualemente conferunt singula Sacramenta quasdam gratias actuales sive auxilia actualia danda suo tempore, prout exigit finis cujusque Sacramenti. Ita communiter Theologi cum *D. Thoma q. 62. a. 2.* Et expressit clarè *Trident. sess. 14. in proemio de Sacram. Extreme Unctionis*, ubi declarat & docet, quòd clementissimus redemptor noster, qui servis suis quovis tempore voluit de sanantibus remediis adversus omnia omnium horum stium vela esse prospèctum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis preparavit, quibus Christiani conservare se integros, dum viverent, ab omni graviore spiritus incommodo possint, ita extreme Unctionis Sacramento finem vitæ, tamquam firmissimo quodam præsidio munivit. Ratio est, quòd non omnia Sacramenta ex institutione Christi habeant eundem finem propositum, sed diversos: ad illos autem nequit gratia habitualis, quæ est specie una, sufficienter disponere: præ-

Idem probatur ratione Theologicâ.

sertim cum ipsa magis disponat hominem circa Deum, quàm circa fines particulares Sacramentorum. Deinde alioquin Sacramentum v. g. Eucharistiæ æquè vel magis proderet ad onera matrimonii sustinenda, quàm ipsum matrimonii Sacramentum.

Unde in Baptismo conferuntur suo tempore auxilia conducentia ad puritatem vitæ conservandam, carnis rebellonem frangendam, ac cetera Sacramenta (quorum est janua) dignè suscipienda. In Confirmatione, ad liberè & constanter profectam fidem, tentationesque contrarias superandas. In Eucharistia (quæ vitam spiritualemente sive charitatem nutrit) ad eliciendos actus devotionis, ad lætitiâ spiritualemente, & ad roborandum animum contra tentationes charitati inimicas, quarum vehementiam minuit, uti & mitigat passiones. De quo *Bernardus Serm. in Cena Domini.* In Pœnitentiâ dantur auxilia ad vitandum in posterum, magisque detestandum peccata, ac pro iisdem satisfaciendum. In Extrema Unctione, ad reliquias peccatorum tollendas, ad resistendum tentationibus molestioribus in articulo mortis; sæpè etiam ad sublevandam corporis ægrotudinem. Ordo suppeditat gratias ad religiosè obeundum cultum Dei, & munia cujusque Ordinis exercenda. Matrimonium denique, ad mutuas conjugum obligationes implendas, ac honestè educandam prolem.

Petes, an qui non accepit in Sacramento gratiam habitualemente, eò quòd posuerit obicem, vel qui gratiam acceptam per novum peccatum amittit, eundem accipiat vel retineat jus ad gratias actuales. Resp. cum communi sententia eum qui cum obice suscipit Sacramentum non accipere jus ad gratias actuales: quia gratia habitualis est quasi radix, in qua titulus ille seu jus ad auxilia specialia fundatur. Ipsumque illud jus tantum est quid secundarium & accessorium, idcirco gratiæ habituali à Deo annexum, quòd ipsa sola non sufficiat diversis diversorum Sacramentorum finibus. Quare indispositus ad effectum principalem non participat de hoc accessorio. Et hæc videtur quoque esse mens Fidelium existimantium Sacramenta indignè suscipientibus obesse, & non prodesse. Alioquin sanè per frequentes communionis sacrilegas haberet homo plurima auxilia gratiæ ad resurgendum: cujus tamen oppositum omnibus est per sualum.

Ex quo ulterius cum communionis Doctorum sententia infertur, quòd sicut indignè suscipiens non acquirit jus ad ista auxilia, sic etiam illud perdat destructa gratiâ habituali per novum peccatum: quia videlicet accessorium sequitur suum principale. Nec refert, quòd de cetero gratiæ actuales dentur etiam peccatoribus, adeo-

que jus ad illas semel in Sacramento acquisitum videatur in peccatore perseverare. Nam etsi ita fieri potuisset; prout etiam Deo volente potuisset jus illud à peccatore in Sacramento primò acquiri sine gratia sanctificante: sicut tamen constat illud in fieri dependere de facto à gratia sanctificante, sic etiam ob similem rationem in conservari dependet ab eadem; cuius, dum adest, insufficientiæ supplendæ adjectum est idem jus ad gratias actuales vi Sacramenti. Vi cujus proinde nulla datur gratia actualis excidenti à statu gratiæ: etsi quandoque & rariùs ex pura Dei misericordia intuitu præteriti Sacramenti fortasse detur.

Meritò tamen credi potest ejusmodi jus recuperari per pœnitentiam, ita ut cum gratia habituali (cui est accessorium) amittatur, & per eam sive jus ad eandem reviviscat. Existimo similiter, quòd in illis Sacramentis, quæ sublato obice reviviscunt ad gratiam sanctificantem eis correspondentem (quale est Baptismus, & fortè solus) reviviscat similiter jus ad gratias actuales correspondentes Sacramentis, si dignè fuissent suscepta.

DICO IV. Gratia, quæ vocari solet Sacramentalis, non differt à gratia habituali; uti nec ea quæ confertur in uno Sacramento distinguitur ab ea quæ confertur in alio, præterquam in hoc, quòd superaddat specialia auxilia actualia fini cuiusque Sacramenti proportionata eo modo, quo præc. Concluf. explicatam est. Ita communiter Doctores cum D. Bonaventura d. 1. p. 1. a. 109. 6. contra Nonnullos, qui volunt superaddi habitum speciale ad actus fini cuiusque Sacramenti correspondentes exercendos: & contra paucos alios aliter explicantes. Probatur breviter: quia hoc modo sufficienter intelligitur differentia gratiæ Sacramentalis ab alia; & quòd cumque aliud gratis fingitur absque fundamento in doctrina revelata aut ratione.

QUESTIO II.

An Sacramenta causent physicè Gratiam, An verò solum moraliter?

RESP. Sacramenta tantum esse causas morales gratiæ, quatenus objective Deum movent, ut intuitu illorum vel actionum juxta Christi institutionem exercitarum, & pretium sanguinis eius continentium, infallibiliter ex suo decreto & ordinatione conferat gratiam. Ita Scotus d. 1. q. 5. n. 12. & 13. Et inclinat D. Bonav. d. 1. p. 1. a. 1. q. 4. ad 2. Quæst. lateralem. Idem docent multi alii antiqui ac plurimi recentio-

res contra D. Thomam qu. 62. a. 4 (quem sequitur Suarez & multi alii, præsertim Thomista) existimantem Sacramenta esse physica instrumenta, per influxum realem ad gratiam concurrentia.

Probatur Conclusio I. ex refutatione potentiæ obedientialis cujlibet ad quolibet (in qua Auctores oppositæ sententiæ plurimum se fundant) quam suppono ex Philosophia.

Probatur II. præscindendo à possibilitate potentiæ obedientialis præfatæ: quia juxta nostram sententiam faciliùs & clarè explicatur doctrina Catholica; adeoque non rectè recurritur ad efficaciam physicam tam miraculosam & difficulter intelligibilem, Sacramentis utique non tribuendam sine urgenti ratione aut necessitate: quæ hic nulla est; immo potius est in oppositum. Quod multipliciter ostenditur. Primò, quia Scriptura, Concilia, & Patres docent Christi passionem & merita esse veram causam nostræ salutis, & tamen non sunt nisi causa moralis: ergo idem existimandum est de Sacramentis, de quibus eodem modo loquuntur: præsertim cum hæc omnem efficaciam à passione habeant, neque eorundem dignitas magis requirat physicam efficientiam, quàm merita & passio Christi. Immo nec ipsa humanitas Christi aliter quàm meritorie seu moraliter in gratiam sanctificantem influit: non debet autem Sacramentis perfectior causalitas tribui, quàm ipsi humanitati Christi ejusque passioni, cujus sunt instrumenta.

Secundò quia Concilia & Patres, qui tribuunt Sacramentis veram causalitatem (in quorum auctoritate alii se fundant) loquuntur generaliter de omni gratia, quæ datur intuitu Sacramenti: ea tamen sæpè tantum moraliter per Sacramentum causatur, etiam juxta adversarios, ut quando sublato obice Sacramentum reviviscit, quod tunc valere ad dimittenda peccata, operari salutem & gratiam, dicit August. l. 3. de Baptismo cap. 13. ergo gratia semper tantum moraliter causatur per Sacramenta.

Tertiò quia præter gratiam habitualem Sacramenta etiam causant gratias actuales; & tamen has solum causant moraliter: quandoquidem dentur, dum Sacramentum amplius non est.

Quartò quia Scriptura, Concilia & Patres tribuunt vim causandi gratiam tam materiæ, quàm formæ: utraque tamen non potest semper physicè concurrere; cum materia sæpè non existat physicè, quando profertur forma, aut contra. Immo cum forma Sacramentorum pronuntietur successivè, non poterit physicè producere gratiam, nisi per ultimam syllabam sive postremum indivisibile formæ; cum reliquæ partes amplius non existant physicè: si tamen & ipsa ultima syllaba physicè coexistat gratiæ

Quia potentia obedientialis cujlibet ad quolibet est impossibilis.

21. Et admissa possibilitate, non sit ratio amplectendi hic adeo dissolvens viam in doctrina fidei explicitanda.

Immo rationem potius obice declaratur. 22o

Secundò.

Tertiò.

23o Quarta.

